

Handreiking voor gemeenten

Beëindigingsregelingen veehouderij en Aanpak Piekbelasting

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Introductie	5
2. Aanpak Piekbelasting	5
2.1 Doel Aanpak Piekbelasting	5
2.2 Visie van het Rijk op de uitvoering.....	6
3. (Beëindigings)regelingen	7
4. Handreiking voor gemeenten voor Aanpak Piekbelasting en Lbv-plus	9
4.1 Handelingen op hoofdlijnen voor veehouder, RVO en Regionaal uitvoeringsteam	9
4.2 Handelingen voor gemeenten	10
5. Handreiking voor gemeenten voor Lbv	16
6. Overzicht referenties	17
Bijlage I – Bijkomende aspecten bij sloop	17

Auteurs:

Deze handreiking is opgesteld door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) in samenwerking met het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant en verschillende gemeenten

Contact: Klant Contact Centrum (KCC) via 070-373 83 93 of <https://vng.nl/contact>

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag

Juli 2023

Samenvatting

1. Inleiding

Het Rijk wil de staat van de natuur in Nederland verbeteren door onder meer een significante reductie in stikstofneerslag. In juni 2023 zijn twee beëindigingsregelingen voor veehouderijen gepubliceerd: de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) en de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties met piekbelasting (Lbv-plus). Ook is het Rijk met een Aanpak Piekbelasting gekomen. Gemeenten hebben een belangrijke rol te vervullen in de voorbereiding, uitvoering en handhaving van de beëindigingsregelingen en de Aanpak Piekbelasting. Er komt een complexe opgave op gemeenten af wanneer veel veehouders interesse hebben in de regelingen. Deze handreiking is bedoeld om gemeenten op weg te helpen om hun rol goed te kunnen pakken. Een succesvolle uitvoering vergt een individuele benadering met aandacht voor de impact op ondernemers.

2. Aanpak Piekbelasting

Het kabinet wil met de Aanpak Piekbelasting de circa 3.000 veehouderijlocaties die de meeste stikstofneerslag op Natura 2000-gebieden veroorzaken tijdelijk de gelegenheid geven om onder zo gunstig mogelijke voorwaarden te stoppen, te verplaatsen, te innoveren en/of om te schakelen. Onder deze doelgroep zullen veel veehouderijen zich rond de Veluwe en in de provincie Gelderland bevinden en aanmerkelijk minder in provincies met relatief weinig Natura 2000-areaal, zoals de kustprovincies.

Het Rijk is eindverantwoordelijk voor de Aanpak Piekbelasting. De aanpak wordt uitgevoerd door provinciale of regionale uitvoeringsteams (RUTs). Veehouders die tot de doelgroep horen kunnen een zaakbegeleider aanvragen. De zaakbegeleider voert gesprekken met de agrarisch ondernemer en is het vaste aanspreekpunt voor de ondernemer. Er wordt gefaseerd gestart met de aanpak.

De Aanpak Piekbelasting is een aanpak op vrijwillige basis. Het toekomstperspectief van de veehouder staat centraal. Binnen de aanpak kan gebruik worden gemaakt van een aantal regelingen om vrijwillig de stikstofdepositie drastisch te verlagen, zoals de Lbv-plus en de verplaatsingsregeling.

3. (Beëindigings)regelingen

Onderstaand een zeer beknopte samenvatting vanuit de VNG van verschillende regelingen. De volledige en actuele toelichting van de regelingen is te vinden op de website van de [RVO](https://www.rvo.nl) en www.aanpakpiekbelasting.nl (welke altijd leidend zijn).

De Lbv-plus is een eenmalige, vrijwillige beëindigingsregeling voor melkvee-, varkens-, pluimvee- en vleeskalverhouders die onder de doelgroep van de aanpak piekbelasting vallen. Er is een [rekentool](#) voor veehouders beschikbaar om te zien of zij tot de doelgroep behoren. De beoogde periode van openstelling is 3 juli 2023 tot 5 april 2024 (in het hele land).

De Lbv komt voor een groot deel overeen met de Lbv-plus maar er zijn ook een aantal belangrijke verschillen. Deze verschillen zitten met name in de drempelwaarde (Lbv heeft een grotere doelgroep), subsidiebijdragen, -plafond en manier van verdeling. De beoogde periode van openstelling is 3 juli 2023 tot 1 december 2023 (in het hele land).

Daarnaast zijn er een aantal regelingen nog in ontwikkeling. De Maatregel gerichte aankoop en beëindiging veehouderijen (MGAB) moet worden uitgevoerd door de provincies, zal voor langere tijd open staan en is bedoeld als instrument bij de gebiedsprocessen NPLG. De verplaatsingsregeling biedt subsidie voor het vrijwillig verplaatsen van een veehouderij naar gebieden waar ook in de toekomst ruimte is voor landbouw. Om te innoveren komt de Subsiemodule brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen (Sbv) beschikbaar. Bij extensiveren kunnen o.a. Rijks- en provinciale groundbanken een rol spelen. Voor omschakelen is steun mogelijk in de vorm van gunstige leningen en borgstelling voor werkkapitaal.

4. Handreiking voor gemeenten voor Aanpak Piekbelasting en Lbv-plus

Dit hoofdstuk gaat in op de handelingen voor de Aanpak Piekbelasting en de Lbv-plus, het volgende hoofdstuk over de [Lbv](#). Ter context wordt hier op hoofdlijnen aangegeven welke handelingen veehouders, RVO en RUTs verrichten in het proces. De veehouder oriënteert zich op de regelingen en dient een subsidieaanvraag voor Lbv-plus in. De RVO doet melding bij het bevoegd gezag van de aanvraag en toetst de aanvraag op de subsidievoorwaarden. RVO geeft een positieve of negatieve beschikking en

doet van ieder besluit melding bij het bevoegd gezag. De veehouder heeft zes maanden de tijd om de modelovereenkomst wel of niet te tekenen. Nadat de veehouder heeft getekend, geeft hij/zij uitvoering aan de vereisten die verbonden zijn aan de subsidiebeschikking. Indien de veehouder in gesprek wil met een zaakbegeleider van het RUT (en met de gemeente), kan gespreksvoering plaatsvinden gedurende alle bovenstaande stappen.

De gemeente heeft een belangrijke rol in de voorbereiding en uitvoering van de Aanpak Piekbelasting en bijbehorende regelingen. Gemeenten voeren de volgende handelingen uit:

Vorbereiding:

1. Voorbereiden van ambtelijke organisatie op rol van gemeente
2. Informatie verlenen aan veehouder, o.a. vragen beantwoorden
3. Veehouder doorverwijzen naar RVO bij interesse van veehouder in contact met zaakbegeleider en/of aanvragen subsidie
4. Informatie vanuit RVO of RUT ontvangen over aanvraag van veehouder bij RVO (voor Lbv-plus subsidie) en/of bij RUT (voor een gesprek met een zaakbegeleider)
5. Beeld vormen over mogelijkheden herbestemming (ruimte voor ruimte, andere activiteiten, van bedrijfswoning naar burgerwoning, grond, etc.)
6. Vragen beantwoorden van het RUT over omgevingsvergunning en mogelijkheden herbestemming ter ondersteuning van de gespreksvoering met een veehouder (indien veehouder in gesprek gaat met zaakbegeleider van RUT)
7. Vragen beantwoorden van RVO over gegevens subsidieaanvraag en mogelijke afwijzingsgronden voor de toetsing van de aanvraag die RVO uitvoert
8. Deelnemen aan gespreksvoering van RUT met veehouder (op verzoek van veehouder)
9. Deelnemen aan casusoverleg met medeoverheden (bij specifieke casussen).

Uitvoering:

10. Verzoek tot herbestemming in behandeling nemen en bevestigen aan veehouder. Wijziging zal met name gaan om de status van de woning en de mogelijkheden voor andere economische activiteiten. Het is van belang hier snel duidelijkheid over te verschaffen aan de veehouder.
11. Intrekken of wijzigen omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit (MBA) en bevestigen aan veehouder. Handeling afhankelijk van meldings- of vergunningsplicht.
12. Intrekken omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit en bevestigen aan veehouder, indien gemeente bevoegd gezag is (kan ook handeling voor de provincie zijn)
13. Melding sloop en bevestigen aan de veehouder of afgeven omgevingsvergunning voor slopen. Veehouder dient o.a. de dierenverblijven, mestkelders en -silo's binnen 28 maanden te laten slopen. Gemeenten zullen veehouders tijdig en actief moeten informeren en begeleiden.
14. Handelingen voor bijkomende aspecten sloop: soortenbescherming, asbest (en bodem), monument, archeologie/cultuurhistorie. Dit kan het lastig maken om de termijn van 28 maanden te halen.
15. Bevestigen aan RVO dat sloop is afgerond conform wettelijke regels
16. Toezicht en handhaving als bevoegd gezag, onder meer controle op de afvoer van dieren en de sloop van stallen

5. Handreiking voor gemeenten voor Lbv

De handelingen voor de Lbv komen in grote lijnen overeen de Lbv-plus regeling, al zijn er ook belangrijke verschillen. Veehouders in de Lbv doelgroep kunnen in eerste instantie geen gesprek aanvragen met zaakbegeleiders van de RUTs, Het kan echter per regio verschillen of zaakbegeleiders (op termijn) ook met de Lbv doelgroep in gesprek gaan. De handelingen voor de uitvoering van de Lbv voor de gemeente komen overeen met de handelingen van de Lbv-plus.

De volledige versie van de handreiking gaat dieper in op de verschillende handelingen voor gemeenten, bijv. ook op de bijkomende aspecten bij sloop (bijlage). En zie hoofdstuk 6 in de handreiking voor een overzicht van de referenties (o.a. per regeling).

1. Introductie

Het Rijk wil de staat van de natuur in Nederland verbeteren. Hiervoor beoogt zij onder meer een significante reductie in stikstofneerslag op Natura 2000-gebieden. Europese en nationale (stikstof)doelen moeten hiermee worden behaald. Op 12 juni 2023 zijn twee beëindigingsregelingen voor veehouderijen gepubliceerd: de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) en de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties met piekbelasting (Lbv-plus). Het Rijk werkt daarnaast aan andere regelingen voor veehouderijen om stikstofneerslag op Natura 2000-gebieden te verminderen, o.a. een verplaatsingsregeling. Ook is het Rijk op aanbeveling van Johan Remkes met een Aanpak Piekbelasting (AP) gekomen voor de 3.000 veehouderijlocaties die de meeste stikstofneerslag op Natura 2000-gebieden veroorzaken. Hier maakt de Lbv-plus onderdeel van uit.

Gemeenten hebben een belangrijke rol te vervullen in de voorbereiding, uitvoering en handhaving van de beëindigingsregelingen en in de Aanpak Piekbelasting. En bij sociale aspecten die hierbij komen kijken, zoals werk en inkomen. Er komt een complexe opgave op gemeenten af wanneer veel veehouders interesse hebben in de regelingen. Deze opgave komt bovenop andere uitdagingen zoals invoering van de Omgevingswet, de woningbouwopgave en de energietransitie. Er komt een rijksbijdrage voor uitvoeringskosten die voortvloeien uit handelingen die gemeenten verrichten. De middelen worden beschikbaar gesteld via een Specifieke Uitkeringen (SPUK). Over een werkbare inrichting van de specifieke uitkeringen vindt op het moment van publicatie van deze handreiking overleg plaats. Ondanks deze rijksbijdrage zal het een uitdaging zijn voor gemeenten om voldoende capaciteit te organiseren voor het ruimtelijke ordenings- en vergunningverleningswerk, gezien de schaarste op de arbeidsmarkt.

Deze handreiking is bedoeld om gemeenten op weg te helpen om hun rol goed te kunnen pakken en specifieke taken binnen de regelingen goed te kunnen uitvoeren. We willen nadrukkelijk benoemen dat de Aanpak Piekbelasting en de beëindigingsregelingen ingrijpend kunnen zijn voor agrarische ondernemers en grote impact op hun leven en toekomst kunnen hebben. Een succesvolle uitvoering van de Aanpak Piekbelasting vergt daarom waar mogelijk een individuele benadering met oog en aandacht voor deze impact.

Deze handreiking is opgesteld door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) in samenwerking met het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant en verschillende gemeenten. De ervaringen van gemeenten met de Subsidieregeling sanering varkenshouderijen (Srv) zijn meegenomen in deze handreiking.

Hoofdstuk 2 geeft een toelichting op de Aanpak Piekbelasting en hoofdstuk 3 op de verschillende beëindigingsregelingen voor veehouderijen. Deze versie van de handreiking gaat met name in op de Lbv-plus en Lbv. Hoofdstuk 4 beschrijft de handelingen voor gemeenten voor de Aanpak Piekbelasting en de Lbv-plus en hoofdstuk 5 de handelingen voor gemeenten voor de Lbv. In een later stadium wordt informatie toegevoegd over de regelingen die nog in ontwikkeling zijn.

2. Aanpak Piekbelasting

2.1 Doel Aanpak Piekbelasting

Het kabinet heeft de aanbevelingen van Johan Remkes overgenomen om gericht en versneld de emissies van de grootste piekbelasters weg te nemen en heeft dit verder uitgewerkt tot een Aanpak Piekbelasting. Het kabinet wil de circa 3.000 veehouderijlocaties die de meeste stikstofneerslag op Natura 2000-gebieden veroorzaken tijdelijk de gelegenheid geven om onder zo gunstig mogelijke voorwaarden te stoppen, te verplaatsen, te innoveren en/of om te schakelen. Het kabinet kiest voor een bredere doelgroep dan geadviseerd door Johan Remkes om meer doelbereik mogelijk te maken op basis van vrijwilligheid.

Het streven van de Aanpak Piekbelasting is om de stikstofneerslag in Nederland met ongeveer 100 mol per hectare per jaar te verminderen. Deze ruimte verlicht allereerst de druk op de natuur en brengt de regionale en landelijke stikstofdoelen dichterbij. Met de aanpak komt er ook meer ruimte voor vergunningverlening. Deze ruimte wordt ingezet om PAS-meldingen te legaliseren en waar mogelijk voor andere urgente maatschappelijke en economische ontwikkelingen zoals woningbouw en de energietransitie.

Omdat de aanpak gericht is op de bedrijven met de hoogste totale depositie op stikstofgevoelige en overbelaste Natura 2000-gebieden raakt de aanpak piekbelasting met name bedrijven met veel overbelaste stikstofgevoelige natuur in de nabije omgeving. Dit betekent dat veel bedrijven die onder de aanpak vallen, zich rond de Veluwe en in de provincie Gelderland bevinden, en aanmerkelijk minder in provincies met relatief weinig Natura 2000-areaal, zoals de kustprovincies.

Ook de industrie levert een bijdrage aan het op korte termijn fors terugbrengen van de stikstofneerslag. Dit gebeurt onder meer via maatregelen van het Klimaatakkoord. Daarmee zijn de industriële ondernemers geen onderdeel van de aanpak zoals beschreven in deze handreiking.

2.2 Visie van het Rijk op de uitvoering

Het Rijk is eindverantwoordelijk voor de Aanpak Piekbelasting. De aanpak wordt uitgevoerd door provinciale of regionale uitvoeringsteams (RUTs) waarover door het Rijk afspraken worden gemaakt met de provincies. Het verschilt per regio of het Rijk zelf een regionaal uitvoeringsteam vormt, of de provincie dit vormt of dat Rijk en provincie dit samen vormen.

Een uitvoeringsteam bestaat uit een aantal zaakbegeleiders en staat onder leiding van een regiomanager van het Rijk of provincie. Veehouders die tot de doelgroep van de aanpak piekbelasting horen kunnen een zaakbegeleider aanvragen. De zaakbegeleider voert de gesprekken met de agrarisch ondernemer en is het vaste aanspreekpunt voor de ondernemer. De rol van de zaakbegeleider is luisteren, verbinden en informeren. De zaakbegeleider heeft niet de rol van adviseur voor de veehouder. De omvang van de teams verschilt per regio, afhankelijk van de omvang van de regionale opgave. De teams richten zich op vrijwillige vermindering van de uitstoot van stikstof door piekbelasters. Dit vraagt om een gebiedsspecifieke en persoonlijke benadering met aandacht voor het toekomstperspectief van sectoren, boeren en lokale gemeenschappen.

Elk regionaal uitvoeringsteam stelt een uitvoeringsplan voor het eigen team op waarin specifiek voor het eigen gebied wordt gekeken welke strategie c.q. fasering hier het beste past. Ook wordt daarin ingegaan op de samenwerking met gemeenten. De bestaande contacten van gemeenten met agrarisch ondernemers zijn van groot belang voor de regionale uitvoeringsteams.

De Aanpak Piekbelasting is een aanpak op vrijwillige basis. Wel zal een ingrijpende transitie van het landelijk gebied benodigd zijn, waarbij wellicht op enig moment ook verplichtende maatregelen in welke vorm dan ook noodzakelijk zullen blijken. Het behoren tot de doelgroep piekbelasters is geen grondslag om in aanraking te komen met eventueel toekomstig verplichtend instrumentarium. Die afweging zal op andere inhoudelijke overwegingen worden gemaakt.

De Aanpak is weliswaar vrijwillig, maar niet minder urgent. Het is in feite de enige weg om op (relatief) korte termijn een trendbreuk te realiseren in de stikstofbelasting van natuurgebieden.

Gespreksvoering vanuit een toekomstperspectief

Er zullen ondernemers zijn die besloten hebben of overwogen te stoppen met hun bedrijf. Voor hen is deze aanpak een kans. Er zullen ook ondernemers zijn die door willen met hun bedrijf. Een toekomstperspectief met (financiële) zekerheid is van groot belang voor de bereidheid van de ondernemer om tot een verandering in de bedrijfsvoering te komen.

Daarom staat het toekomstperspectief centraal in de Aanpak Piekbelasting. Wat wil de ondernemer, gegeven dat er stikstofreductie moet plaatsvinden? De uitvoeringsteams en specifiek de zaakbegeleiders als directe contactpersonen staan voor een uitdagende taak. Enerzijds moeten ze bijdragen aan een urgent maatschappelijk doel, anderzijds moeten ze hierbij aansluiten bij de

individuele leefwereld van de concrete mens, gezin, ondernemer met wie ze spreken. En dat ook nog eens in een maatschappelijke context waarin het vertrouwen van landelijke gemeenschappen in de nationale overheid erg onder druk staat.

De gesprekken met de zaakbegeleiders komen niet voor alle agrarische ondernemers in Nederland gelijktijdig beschikbaar, er wordt gefaseerd gestart. Op 12 juni 2023 zijn de provincies Zeeland, Zuid-Holland, Noord-Holland, Flevoland en Utrecht (m.u.v. de gemeenten Veenendaal, Renswoude, Woudenberg en Rhenen) gestart. Op de website www.aanpakpiekbelasting.nl staat wanneer ondersteuning door zaakbegeleiders voor de overige provincies beschikbaar komt. Mogelijk worden lessen opgedaan in de eerste fase die kunnen leiden tot een andere uitvoering van de Aanpak.

Regelingen waar de Aanpak Piekbelasting gebruik van kan maken

Binnen de Aanpak kan gebruik worden gemaakt van een aantal regelingen om vrijwillig de stikstofdepositie drastisch te verlagen. Zo is er een speciale beëindigingsregeling voor piekbelasters, de Lbv-plus. Daarnaast is er een verplaatsingsregeling in ontwikkeling voor piekbelasters en zijn er innovatieregelingen beschikbaar.

3. (Beëindigings)regelingen

In dit hoofdstuk worden de volgende (beëindigings)regelingen kort toegelicht: Lbv-plus, Lbv (beide al gepubliceerd), MGA-B, de innovatieregeling en de verplaatsingsregeling (alle drie in ontwikkeling). Het kabinet streeft ernaar dat er een periode is dat alle regelingen gelijktijdig open staan.

Deze handreiking biedt een zeer beknopte samenvatting en stand van zaken vanuit de VNG. De volledige en actuele toelichting voor Lbv-plus en Lbv is te vinden op de website van de RVO (zie links onderstaand). De regelingstekst van de Lbv-plus en Lbv is altijd leidend, zie daarvoor onderstaand de links naar de publicatie van de regelingen incl. toelichting in de Staatscourant.

Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties met piekbelasting (Lbv-plus)

De Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties met piekbelasting (Lbv-plus) is een eenmalige, vrijwillige beëindigingsregeling voor melkvee-, varkens-, pluimvee- en vleeskalverhouders die onder de doelgroep van de aanpak piekbelasting vallen. Er is een rekentool beschikbaar (zie <https://regelingsondersteuning.aerius.nl/wnb/>) waarmee veehouders zelf kunnen zien of zij aan de drempelwaarde voldoen en daarmee in aanmerking kunnen komen voor de Lbv-plus. De beoogde datum voor openstelling is 3 juli 2023 (in het hele land).

- Toelichting op de website van de RVO: <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/lbv-plus>
- Regelingstekst Staatscourant: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2023-15029.html>

Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv)

De Lbv komt voor een groot deel overeen met de Lbv-plus maar er zijn ook een aantal belangrijke verschillen. Deze verschillen zitten met name in de doelgroep (melkvee-, varkens- en pluimveehouderij), de drempelwaarde (waarmee Lbv een grotere doelgroep heeft), openstellingstermijn, subsidiebijdragen, -plafond en manier van verdeling. De beoogde datum voor openstelling is 3 juli 2023 (in het hele land).

- Toelichting op de website van de RVO: <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/lbv>
- Regelingstekst Staatscourant: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2023-14992.html>

Maatregel gerichte aankoop en beëindiging veehouderijen (MGAB)

De MGAB is nu in ontwikkeling en zal naar verwachting na de zomer van 2023 ter consultatie worden voorgelegd in Brussel. Openstelling wordt dan verwacht eind 2023. Deze regeling wordt uitgevoerd door de provincies, zal voor langere tijd open staan en is bedoeld als instrument bij de gebiedsprocessen NPLG. Met de MGAB moet het ook mogelijk zijn om de grond van veehouders aan te kopen. Doelgroep waarschijnlijk vergelijkbaar met de Lbv, zo'n 10.000 veehouders (bepaald aan de hand van een drempelwaarde in stikstofvracht). Binnen de doelgroep kunnen ook veehouders met diercategorieën die niet onder de doelgroep van de Lbv en Lbv-plus vallen, zoals konijnen, geiten en

eenden. De MGAB moet breed kunnen worden ingezet, niet alleen om stikstofdoelen te bereiken maar ook doelen zoals water, klimaat en leefbaarheid. *NB. dit is de stand van zaken bij publicatie van de handreiking, er kunnen veranderingen optreden.*

- Zie actuele toelichting op de website: <https://www.aanpakstikstof.nl/maatregelen/landbouw/regeling-provinciale-aankoop-veehouderijen>

Verplaatsingsregeling

Subsidie voor het vrijwillig verplaatsen van een veehouderij naar gebieden waar ook in de toekomst ruimte is voor landbouw. Deze bedrijven kunnen dan op een nieuwe locatie dezelfde landbouwactiviteiten voortzetten. Het kabinet streeft ernaar om de regeling eind 2023 te publiceren voor bedrijven die voldoen aan de drempelwaarde van de landelijke aanpak piekbelasting, met het voorbehoud dat ook deze regeling een staatssteuntoetsing door de Europese Commissie moet doorlopen.

- Zie actuele toelichting op de website: <https://www.aanpakstikstof.nl/aanpak-piekbelasting/verplaatsen>

Innovatie: Subsidiemodule brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen (Sbv)

Via de Sbv-investeringsmodule kunnen veehouders een vergoeding ontvangen voor de aanschaf van één of meer bewezen emissiearme stalsystemen of technieken op een veehouderijbedrijf. Het kabinet streeft ernaar om de regeling eind 2023 beschikbaar te stellen. Bij de selectie van de te subsidiëren technieken wordt rekening gehouden met de effectiviteit van emissiearme stalsystemen in de praktijk.

- Zie actuele toelichting op de website: <https://www.aanpakstikstof.nl/aanpak-piekbelasting/innoveren>

Extensiveren:

Bij extensiveren gaat het om het verlagen van de veebezetting per hectare. Hier kunnen de Rijks- en provinciale grondbanken een rol spelen. Ook kunnen melkveehouders subsidie aanvragen in het kader van de Samenwerkingsmaatregel Veenweiden en overgangsgebieden (streven is openstelling in het najaar van 2023). En binnen de regionale gebiedsprocessen gekeken naar mogelijkheden om gronden van andere partijen en de overheid (bijvoorbeeld Staatsbosbeheer) in te zetten voor extensivering.

- Zie actuele toelichting op de website: <https://www.aanpakstikstof.nl/aanpak-piekbelasting/extensiveren>

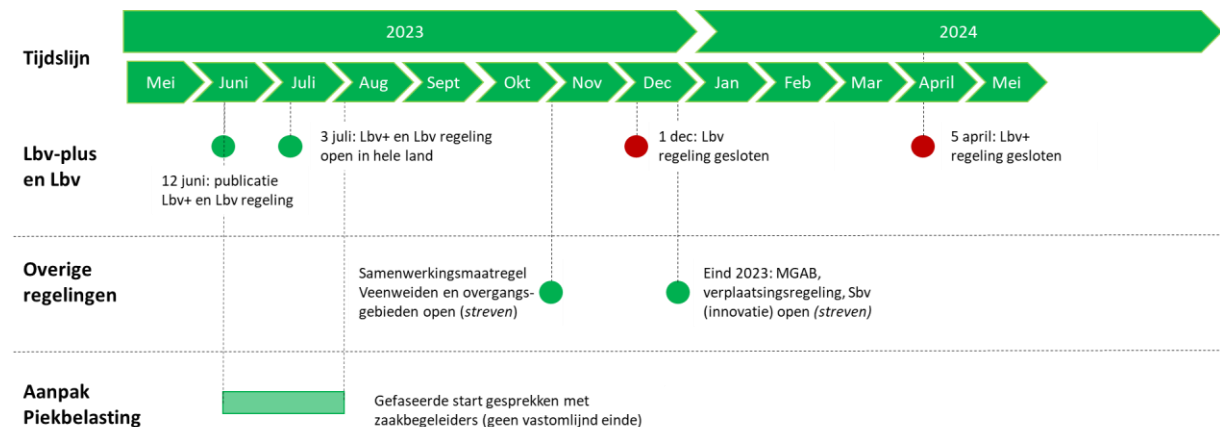
Omschakelen

Voor omschakelen naar een duurzame bedrijfsvoering (bijvoorbeeld biologisch of natuurinclusief) en/of naar plantaardige productie, is steun mogelijk in de vorm van gunstige leningen (pilot-Investeringsfonds Duurzame Landbouw) en borgstelling voor werkkapitaal (Werkkapitaalregeling Omschakelprogramma) in het kader van het Omschakelprogramma Duurzame Landbouw.

- Zie actuele toelichting op de website: <https://www.aanpakstikstof.nl/aanpak-piekbelasting/omschakelen-duurzame-landbouw>

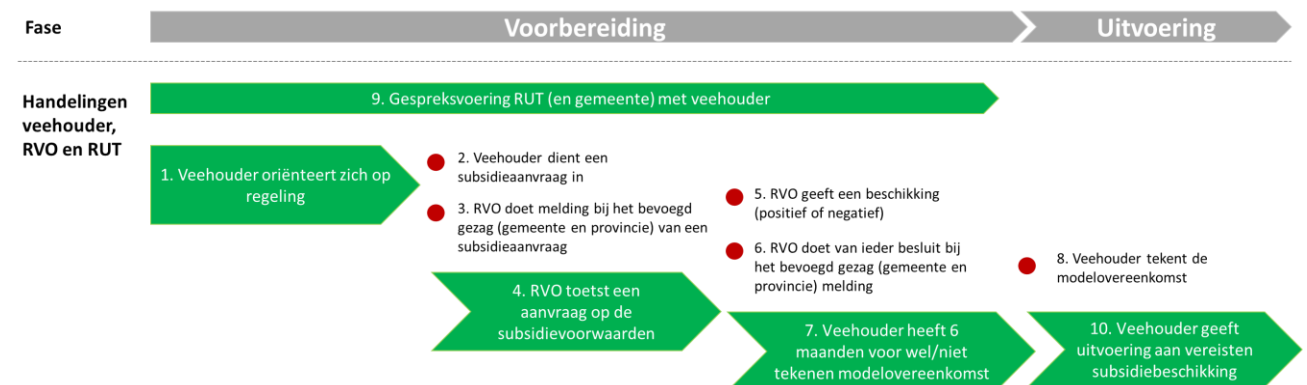
Tijdslijn (beëindigings)regelingen en Aanpak Piekbelasting (NB. status bij publicatie handreiking)

4. Handreiking voor gemeenten voor Aanpak Piekbelasting en Lbv-plus

De gemeente heeft een belangrijke rol in de voorbereiding en uitvoering van de Aanpak Piekbelasting en bijbehorende regelingen. In dit hoofdstuk wordt eerst ter context de handelingen voor RVO, regionale uitvoeringsteams en veehouders (4.1) besproken. Vervolgens wordt ingegaan op de handelingen die gevraagd worden van gemeenten (4.2) voor de voorbereiding en de uitvoering van de Aanpak Piekbelasting en de Lbv-plus. *NB. hoofdstuk 5 bevat de handreiking voor Lbv.*

4.1 Handelingen op hoofdlijnen voor veehouder, RVO en Regionaal uitvoeringsteam

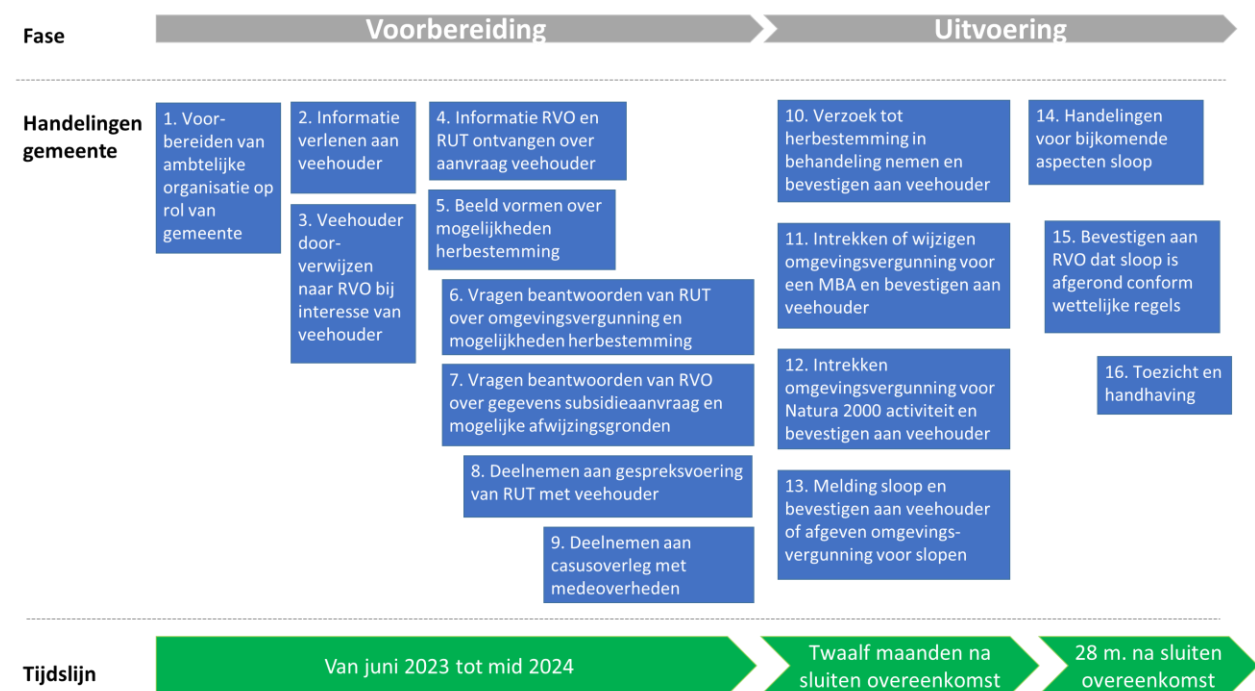

Schema handelingen op hoofdlijnen voor veehouder, RVO en Regionaal uitvoeringsteam

1. Veehouder oriënteert zich op de regeling
  - Veehouder neemt informatie over de regeling tot zich. Dit kan via meerdere kanalen, zoals de website www.aanpakpiekbelasting.nl, telefonische informatiepunt van RVO, agrarisch adviseurs, media, of in gesprekken met het RUT en/of gemeente. Dit kan vanuit eigen initiatief of geïnitieerd door het RUT.
2. Veehouder dient een subsidieaanvraag voor Lbv/Lbv-plus in
  - Veehouder dient bij RVO een aanvraag in via de daarvoor bestemde digitale aanvraagmodule. In de praktijk kan het zowel voorkomen dat een veehouder contact heeft met het RUT en/of gemeente en vervolgens een subsidieaanvraag indient als dat een veehouder zonder voorafgaand contact een subsidieaanvraag indient.

3. RVO doet melding bij het bevoegd gezag (gemeente en provincie) van een subsidieaanvraag.
4. RVO toetst een aanvraag op de subsidievoorwaarden
  - RVO neemt de aanvraag in behandeling. In die gevallen waarbij de aanvraag incompleet of de aangeleverde informatie incorrect is neemt RVO contact op met de subsidieaanvrager. RVO heeft voor de toetsing van de Lbv-plus aanvraag een wettelijke termijn van dertien weken (die met dertien weken verlengd kan worden).
5. RVO geeft een beschikking
  - RVO besluit of veehouder wel of niet voldoet en geeft een positieve of negatieve beschikking.
6. RVO doet van ieder besluit bij het bevoegd gezag (gemeente en provincie) melding
7. Veehouder heeft zes maanden de tijd om wel/niet de modelovereenkomst te tekenen
  - Binnen zes maanden na ontvangst van een positieve beschikking dient een veehouder de modelovereenkomst met de overheid te tekenen.
8. Veehouder tekent de modelovereenkomst
  - Hiermee verbindt de veehouder zich aan voorwaarde dat op de betreffende locatie geen veehouderij meer mag plaatsvinden en dat hij niet elders dezelfde activiteit zal starten (het doorstartverbod). Na het tekenen van de overeenkomst kan de veehouder het eerste voorschot van de subsidie (20%) bij RVO aanvragen
9. Gespreksvoering RUT (en gemeente) met veehouder
  - Indien de veehouder in gesprek wil met een zaakbegeleider van het RUT (en met de gemeente), kan gespreksvoering plaatsvinden gedurende alle bovenstaande stappen. Het is ook mogelijk dat de veehouder alleen contact heeft met de RVO.
10. Veehouder geeft uitvoering aan de vereisten die verbonden zijn aan de subsidiebeschikking (intrekken/wijzigen vergunningen, sloop, etc.)
  - Veehouder voldoet binnen de gestelde termijn aan de vereisten, zoals afvoer van alle dieren en mest, het laten intrekken of wijzigen van de vergunningen, het in gang zetten van een wijziging van de bestemming en sloop van stallen, mestkelders en -silo's, voer- en sleuf-silo's.

4.2 Handelingen voor gemeenten

Schema handelingen voor gemeenten

Vorbereiding:

1. Vorbereiden van ambtelijke organisatie op rol van gemeente in aanpak piekbelasting en Lbv-plus
  - o Het eerste aanspreekpunt voor RVO en de RUTs is de gemeentesecretaris. De gemeentesecretaris kan een verzoek tot contact met de gemeente van RVO of RUT doorgeleiden naar de verantwoordelijke ambtenaar. Deze verantwoordelijke ambtenaar kan vanaf dat moment dienen als aanspreekpunt voor RVO en de RUTs. Voor een goede doorgeleiding binnen de gemeente helpt het om van tevoren één verantwoordelijke ambtenaar per gemeente aan te wijzen en de gemeentesecretaris te laten weten wie dit is. Dit kan bijvoorbeeld een beleidsmedewerker ruimtelijke ordening, buitengebied of milieu zijn of de bedrijvencontactfunctionaris. Deze ambtenaar heeft een coördinerende rol en kan vervolgens de juiste collega's binnen de gemeente aanhaken voor gespreksvoering met ondernemers, wijzigen of intrekken van vergunningen, en aanpassen van bestemmingsplannen/omgevingsplannen.
  - o Gemeenten worden aangeraden de voor hen werkende omgevingsdienst tijdig te betrekken bij de uitvoering van de regelingen, zodat deze zich kan voorbereiden op zijn rol
2. Informatie verlenen aan veehouder, o.a. vragen beantwoorden
  - o Gemeenten kunnen vragen krijgen van veehouders over de beëindigingsregeling (bijv. wel/geen piekbelaster, AERIUS Check, mogelijkheden bestemmingsplan-/omgevingsplanwijziging, Rood voor Rood). Vragen zelf beantwoorden waar mogelijk, en anders doorverwijzen naar informatiepunten van RVO, RUTs, provincie of BIJ12 Informatiepunt Stikstof & Natura-2000.
  - o Gemeenten kunnen overwegen om zelf ook aan voorlichting te doen, in samenspraak met RUTs. Bijvoorbeeld een bericht plaatsen in lokale kranten, informatieavonden organiseren of proactief aangeven dat veehouders zich kunnen melden bij gemeente voor vragen.
3. Veehouder doorverwijzen naar RVO bij interesse van veehouder in contact met zaakbegeleider en/of aanvragen subsidie
  - o Wanneer een gemeente interesse van een veehouder signaleert dan kan de gemeente de veehouder wijzen waar hij/zij zich kan melden bij RVO om een gesprek met een zaakbegeleider en/of Lbv-plus subsidie aan te vragen. Dit kan via het belteam van RVO: 088 - 042 42 42 of <https://www.rvo.nl/onderwerpen/contact>.
4. Informatie vanuit veehouder, RVO of RUT ontvangen over aanvraag van veehouder bij RUT (voor een gesprek met een zaakbegeleider) of bij RVO (voor Lbv-plus subsidie)
  - o Gemeenten kunnen op drie manieren geïnformeerd worden over de aanvraag van een veehouder bij RUT of RVO. Dit kan i) door de veehouder zelf gebeuren die contact opneemt met de gemeente, door ii) door RUT die gemeente vragen stelt over bestemmings-/omgevingplan of omgevingsvergunning en door iii) RVO die de gemeente actief informeert over binnengekomen subsidieaanvragen en het besluit daarop. Er gaat een bericht van RVO naar de contactpersoon van de betreffende gemeente (gemeentesecretaris is eerste aanspreekpunt) wanneer een veehouder een subsidieaanvraag heeft ingediend (en nogmaals op het moment dat RVO over de aanvraag een besluit heeft genomen).
5. Beeld vormen over mogelijkheden herbestemming (ruimte voor ruimte, andere activiteiten, van bedrijfswoning naar burgerwoning, grond, etc.)
  - o In dit stadium al een eerste beeld vormen over de mogelijkheden van herbestemming, om de veehouder zoveel mogelijk te kunnen ondersteunen in het proces om besluit te nemen over aanvraag van de Lbv-plus subsidie. Voor het vormen van dit eerste beeld is het belangrijk om vanuit de gemeente een visie op de toekomst van het gebied te hebben. En om een link te leggen met de lopende gebiedsprocessen. Mogelijk moet hiervoor (eventueel in afstemming met het RUT) contact worden opgenomen met de provincie die in de lead is voor de gebiedsprocessen.

6. Vragen beantwoorden van het RUT over omgevingsvergunning en mogelijkheden herbestemming ter ondersteuning van de gespreksvoering met een veehouder:
  - o De zaakbegeleider van het RUT zal na aanvraag van een veehouder voor een gesprek met een zaakbegeleider de omgevingsvergunning (inclusief tekening) willen raadplegen bij de gemeente. En waar mogelijk ook voorgaande vergunningen zodat de zaakbegeleider een beeld kan vormen van het huidige bedrijf maar ook het ontstaan ervan.
  - o De zaakbegeleider van het RUT zal contact opnemen met de gemeente over de mogelijkheden van herbestemming op de betreffende locatie en de bereidheid van de gemeente om mee te denken bij verzoeken die (nog) niet passen. Deze informatie is cruciaal voor veehouders in hun besluit om zich wel of niet aan te melden voor de regeling en ook om uiteindelijk, na ontvangst van een positieve subsidiebeschikking, daadwerkelijk de modelovereenkomst te tekenen.
  - o Het aanspreekpunt van de gemeente kan de beantwoording van deze vragen coördineren en waar nodig collega's binnen de gemeente aanhaken (of direct in contact brengen met de zaakbegeleider van het RUT)
  - o *NB. deze stap (vragen RUT beantwoorden) is alleen relevant wanneer een veehouder daadwerkelijk in gesprek gaat met een zaakbegeleider van het RUT.*
7. Vragen beantwoorden van RVO over gegevens subsidieaanvraag en mogelijke afwijzingsgronden voor de toetsing van de aanvraag die RVO uitvoert:
  - o RVO kan vragen hebben voor de toetsing van de aanvraag. RVO verzoekt de gemeente om te checken of de door de aanvrager overhandigde milieuvergunning de juiste en vigerende is en dit terug te koppelen aan RVO. Ook kan het gaan over mogelijke afwijzingsgronden voor de regeling, bijv. of de huisvestingssystemen op de aangemelde locatie voldoen aan het Besluit emissiearme huisvesting.
8. Deelnemen aan gespreksvoering van RUT met veehouder
  - o De gespreksvoering met de veehouder is een belangrijke stap in het komen tot een overeenkomst, waarbij rekening moet worden gehouden met het feit dat de gevolgen hiervan ingrijpend kunnen zijn voor de veehouder. Voor het opbouwen van vertrouwen in een goede samenwerking en uitkomst is het van belang dat dit proces zorgvuldig wordt doorlopen, vanuit alle betrokken overheidspartijen (ook de gemeente). Zo zijn factoren als een persoonlijke benadering, continuïteit in het proces, en duidelijke, tijdige communicatie vanuit de gemeente zeer belangrijk.
  - o Indien een veehouder in gesprek wil met een zaakbegeleider van het RUT, dan is deze zaakbegeleider verantwoordelijk voor de gespreksvoering. Het kan echter zeer waardevol zijn als ook een contactpersoon van of namens de gemeente aansluit bij de gesprekken. Dit is met name relevant wanneer de gemeente recent contact heeft gehad met de veehouder over het toekomstperspectief van het bedrijf, bijvoorbeeld vanuit een lopend gebiedsproces. Of wanneer de mogelijkheden voor het wijzigen van het bestemmingsplan/omgevingsplan cruciaal zijn voor een veehouder om te besluiten over deelname aan de regeling.
  - o Een contactpersoon van of namens de gemeente kan zelf als zaakbegeleider worden ingezet of kan de zaakbegeleider van het RUT vergezellen bij de gesprekken (met de mogelijkheid om rollen en inbreng in het gesprek te delen). De keuze voor één van deze opties wordt in overeenstemming met het RUT gemaakt. Het is van belang om als één overheid te communiceren met de veehouder.
  - o Het verdient aanbeveling om in de gesprekken de veehouder vroegtijdig te attenderen op procedures en bijbehorende termijnen die gaan gelden als hij besluit deel te nemen aan de regeling, zowel de in de regeling opgenomen termijnen als de wettelijke procedures en termijnen samenhangend met aanpassen van de bestemming, intrekken van vergunningen

en sloop van stallen. Zo kan het nodig zijn dat vanwege het aspect soortenbescherming in het kader van sloop diverse (vervolg) onderzoeken uitgevoerd moeten worden.

- *NB. deze stap (gespreksvoering) is alleen relevant wanneer een veehouder daadwerkelijk in gesprek gaat met een zaakbegeleider van het RUT*

9. Deelnemen aan casusoverleg met medeoverheden (bij specifieke casussen).

- De zaakbegeleider van het RUT organiseert bij specifieke casussen, indien nodig, ad hoc een mede-overhedenoverleg voor afstemming. Gemeenten brengen hier hun gebiedskennis in en hun visie op de ruimtelijke ontwikkeling van een gebied.

Uitvoering:

10. Verzoek tot herbesteding in behandeling nemen en bevestigen aan veehouder

- Aan de subsidieregeling is de voorwaarde verbonden dat de gemeente een verzoek van de veehouder om het bestemmingsplan/omgevingsplan te wijzigen in behandeling heeft genomen. Het betreft dus niet het daadwerkelijk aanpassen van bestemming, omdat dit lang kan duren en dus lang voor onzekerheid zou zorgen bij de veehouder. Zo nodig (als veehouder niet automatisch een dergelijk bericht krijgt) verstrekken van een document aan de veehouder zodat deze bij de RVO kan aantonen dat het verzoek om bestemmingswijziging in behandeling is genomen.
- Het wijzigen van het bestemmingsplan/omgevingsplan zal met name gaan om de status van de woning (bedrijfswoning, burgerwoning, plattelandswoning) en de mogelijkheden om na beëindiging van de veehouderij op de locatie nog andere economische activiteiten te ontplooiën. Dit is niet alleen bepalend voor economische activiteiten die de ondernemer zelf nog kan realiseren op de betreffende productielocatie, maar ook voor de eventuele verkoopwaarde van de locatie. In de uiteindelijke aanpassing van het bestemmingsplan/omgevingsplan moet worden vastgelegd dat de productielocatie niet langer bestemd is voor enige vorm van veehouderij.
- Het is van belang dat de behandeling van het verzoek tot herbesteding voortvarend gebeurt, gelet op de doelstelling van de regeling om snel de stikstofdepositie te verlagen én gelet op het snel duidelijkheid willen verschaffen aan de veehouder. Het verdient dan ook de voorkeur dat in behandeling nemen betekent dat het verzoek ook daadwerkelijk beoordeeld wordt (en niet louter een pro forma karakter heeft).
- Onderstaand een aantal suggesties om het wijzigen van de bestemmingsplannen/omgevingsplannen te versnellen. Dit is vooral relevant wanneer in één gemeente veel veehouders deelnemen aan de regeling.
  - Bundelen van bestemmingswijzigingen in één procedure. Dit is sneller omdat er maar één inspraakprocedure georganiseerd hoeft te worden en de gemeenteraad maar één keer over de bundel hoeft te besluiten. Indien bezwaren verwacht worden tegen één of meerdere van de bestemmingswijzigingen, dan is het niet te adviseren om deze wijzigingen te bundelen in één procedure.
  - Bereid bestemmingsplan/omgevingsplan wijzigingen goed voor door beleid klaar te hebben liggen voor verschillende functies, met bijbehorende voorwaarden. Door een 'pakket van bouwstenen' te hebben, kan eerder duidelijkheid worden verschaft aan een veehouder.
  - Bespreek ideeën voor herbesteding in een vroegtijdig stadium met de afdeling ruimtelijke ordening van de provincie. Zo wordt als één overheid gedacht en worden latere tegenstellingen voorkomen.
  - Goed plannen van bespreking van bestemmingsplan-/omgevingsplanwijzigingen in raadsvergaderingen, in overleg met de griffie.

NB. voor stappen 11, 12 en 13 geldt dat deze stappen in de uitvoering van de Lbv-plus (zeer waarschijnlijk pas) in 2024 en daarna zullen plaatsvinden. Per 1 januari 2024 geldt de Omgevingswet. Er zal dus steeds moeten worden begonnen met vast te stellen wat de regelgeving is onder de Omgevingswet voor iedere individuele veehouderij. Aan de hand daarvan kan worden bepaald welke vervolgstap aan de orde is. Voor de veehouderij gelden enkele specifieke regels. Meer informatie daarover is te vinden op:

- <https://iplo.nl/regelgeving/regels-voor-activiteiten/toelichting-milieubelastende-activiteiten/overgangsrecht-per-sector/overgangsrecht-veehouderij/>
- <https://iplo.nl/regelgeving/regels-voor-activiteiten/toelichting-milieubelastende-activiteiten/activiteitenbesluit-bor-bal/veehouderijen-belangrijkste-wijzigingen/>
- Artikel 2.4 van de Invoeringswet natuur (overgangsrecht).

11. Intrekken of wijzigen omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit (MBA) en bevestigen aan veehouder. Er zijn verschillende handelingen mogelijk:

- In geval van meldingsplicht: registreren door bevoegd gezag van de melding van de veehouder van beëindiging op de productielocatie van zijn veehouderijactiviteiten en, in voorkomend geval, de andere landbouwhuisdieren die op de betreffende locatie worden gehouden. Zo nodig verstrekken van een document aan de veehouder zodat deze bij de RVO kan aantonen dat aan deze voorwaarde is voldaan.
- In geval van vergunningplicht omgevingsvergunning MBA (milieubelastende activiteit): op verzoek van de veehouder intrekken van de vergunning dan wel zodanig aanpassen dat het niet langer is toegestaan om een veehouderij op de productielocatie te hebben. Een vergunninghouder/aanvrager is per definitie belanghebbend. Het intrekkingbesluit moet daarom aan de veehouder bekend worden gemaakt. Deze kan door middel van de bekendmaking bij de RVO aantonen dat aan deze voorwaarde is voldaan.
- Het is van belang dat het intrekken of wijzigen van de omgevingsvergunning tijdig gebeurt, d.w.z. binnen een periode van twaalf maanden na het sluiten van de overeenkomst tussen RVO en de veehouder. Het is de verantwoordelijkheid van de veehouder om van zijn kant tijdig stappen richting bevoegd gezag te zetten. Tegelijkertijd is het van belang dat het bevoegd gezag met voortvarendheid met intrekkingverzoeken om gaat. Voor het bepalen van de voorbereidingsprocedure die van toepassing is op de intrekking van een omgevingsvergunning moet je kijken naar de procedure die van toepassing is als de activiteit op dat moment zou starten (de procedure die destijds bij verlening van de in te trekken omgevingsvergunning is gevolgd, is dus niet van belang). Dat neemt niet weg dat aannemelijk is dat intrekking van een veehouderij vergunning veel gemakkelijker, d.w.z. sneller zal verlopen dan de verlening ervan – er van uitgaand dat het verzoek om intrekking/aanpassing geen nieuwe elementen bevat. Er kan mogelijk een probleem rijzen indien een veehouder het houden van landbouwhuisdieren wil inwisselen voor andere (landbouw)activiteiten en dit bij omwonenden op weerstand stuit.

12. Intrekken omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit en bevestigen aan veehouder, indien gemeente bevoegd gezag is (dit kan ook een handeling voor de provincie zijn)

- Een veehouder kan voor een op de betreffende veehouderijlocatie gerealiseerd project of voor op de betreffende locatie verrichte handelingen beschikken over een vergunning op grond van artikel 5.1, lid 1, onder e, van de Omgevingswet. Als de aanvraag alleen gaat over Natura 2000-activiteiten, dan blijft onder de Omgevingswet GS het bevoegd gezag. Een onherroepelijke vergunning Natura 2000-activiteiten, die nog onder het oude regime is verleend zal dus worden ingetrokken door GS. Indien een aanvraag betrekking heeft op meerdere activiteiten (bijv. bouw of MBA) dan kan ook een ander overheidsorgaan (meestal B&W) bevoegd gezag zijn. In dat geval is er wel advies en instemming van GS nodig voor

het deel van de aanvraag (en dus de intrekking) dat gaat over de Natura 2000-activiteit. Uitzondering hierop is een Natura 2000-activiteit met nationaal belang; in dat geval is advies en instemming nodig van de minister van LNV.

- Ook het intrekken van de omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit zal moeten plaatsvinden binnen een termijn van twaalf maanden na het sluiten van de overeenkomst tussen RVO en de veehouder. Een vergunninghouder/aanvrager is per definitie belanghebbend. Het intrekkingbesluit moet daarom aan de veehouder bekend worden gemaakt.
- De veehouder mag op de locatie een nieuwe (andere dan veehouderij) activiteit gaan verrichten. Het bevoegd gezag (provincie of gemeente) moet in de nieuwe of aangepaste vergunning vastleggen dat de maximale stikstofemissie als gevolg van die nieuwe activiteiten een maximum heeft van 15% van de oorspronkelijk toegestane emissie. Dit om te voorkomen dat die activiteiten alsnog leiden tot wezenlijke stikstofemissie en -depositie op overbelaste Natura 2000-natuur.

In een volgende versie van de handreiking wordt nader toegelicht hoe hier praktisch en juridisch gezien het best invulling aan kan worden gegeven.

13. Melding sloop en bevestigen aan de veehouder of afgeven omgevingsvergunning voor slopen.

- Er wordt vereist dat de veehouder de gebruikte dierenverblijven, mestkelders en -silo's alsmede sleuf- en voersilo's laat slopen en van de productielocatie laat afvoeren, en wel binnen 28 maanden na het sluiten van de overeenkomst tussen RVO en de veehouder.
- Voor de sloop kan in beginsel worden volstaan met een sloopmelding door de veehouder. In enkele specifieke gevallen kan een omgevingsvergunning voor slopen nodig zijn (zie hiervoor bijlage I, bijkomende aspecten bij sloop). De gemeente geeft als het bevoegd gezag een sloopvergunning af.
- Een bewijs van acceptatie van de volledige sloopmelding of het besluit tot verlening van de omgevingsvergunning voor slopen moet aan de veehouder bekend worden gemaakt. Deze kan door middel van de bekendmaking bij de RVO aantonen dat aan deze voorwaarde is voldaan.
- Gemeenten zullen veehouders aan wie een subsidie verstrekt wordt tijdig en actief moeten informeren over en begeleiden bij de procedure die doorlopen moet worden om binnen 28 maanden na het sluiten van de overeenkomst tussen RVO en de veehouder de sloop gerealiseerd te hebben. Er is gemeenten veel aan gelegen om hier een actieve houding in te nemen om te voorkomen dat sloop niet of niet tijdig gerealiseerd wordt of niet volgens de juiste procedures – denk ook aan asbestsanering en de afvoer van sloopafval – wordt uitgevoerd.
- Mogelijk dient de veehouder een verzoek tot uitzondering van de sloopverplichting in voor een deel van de productiecapaciteit die voor langere tijd gebruikt zal gaan worden voor een andere economische activiteit dan voor het houden van vee. De gemeente moet in dat geval als bevoegd gezag instemmen met het handhaven van (een deel van) de bouwwerken die onder de sloopverplichting vallen en met het gewijzigd gebruik ervan. Deze instemming moet aan de veehouder worden verleend zodat de veehouder dit kan aanleveren bij RVO (waar de veehouder de uitzondering aanvraagt).

14. Handelingen voor bijkomende aspecten sloop: soortenbescherming, asbest (en bodem), monument, archeologie/cultuurhistorie:

- Bij de sloop komen meerdere aspecten kijken, die het met elkaar lastig kunnen maken om de termijn van de 28 maanden te halen. Dit kan in veel gevallen worden voorkomen door tijdig te beginnen, bijv. met een quickscan om inzicht te krijgen of en welke beschermde soorten voorkomen en het contracteren van een sloopbedrijf. Zie Bijlage I voor meer informatie over de bijkomende aspecten bij sloop.

15. Bevestigen aan RVO dat sloop is afgerond conform wettelijke regels

- Het toezicht op sloop ligt bij de gemeente (of eventueel de omgevingsdienst) die ook de oplevercontrole uitvoert en dit doorgeeft aan Basisregistratie Adressen Gebouwen (BAG) ter registratie.
- De gemeente bevestigt – op basis van de oplevercontrole – aan RVO dat de sloop is afgerond conform de wettelijke regels. RVO stelt hier een checklist voor op welke de gemeente kan invullen. Voor de veehouder is deze bevestiging relevant in verband met de aanvraag om subsidievaststelling.

16. Toezicht en handhaving:

- Na de beëindiging van een veehouderij met een uitkoopregeling is de gemeente als bevoegd gezag verantwoordelijk voor de gebruikelijke toezicht en handhaving. Dit omvat onder meer controle op de afvoer van dieren en de sloop van stallen in overeenstemming met de wettelijke voorschriften en de vergunningsvoorwaarden. Indien nodig kan de gemeente optreden tegen overtredingen en sancties opleggen, zoals boetes of dwangsommen.

5. Handreiking voor gemeenten voor Lbv

De handelingen voor gemeenten voor de Lbv regeling komen in grote lijnen overeen met de Lbv-plus, al zijn er ook belangrijke verschillen. Daarom hier een beschrijving van de belangrijkste verschillen:

Verschillen in tijdslijn Lbv

- De Lbv zal ook op 3 juli 2023 open gaan, maar zal op 1 december 2023 sluiten. Dit omdat de toewijzing wordt gedaan op basis van kostenefficiëntie en veehouders dus pas duidelijkheid hebben over het wel of niet in aanmerking komen voor de subsidie nadat de regeling gesloten is en RVO de ranking heeft gemaakt. Afhankelijk van de resultaten van de eerste openstelling, zal het kabinet een volgende tranche overwegen. Een eventuele volgende tranche zal financieel minder gunstig zijn.

Verschillen in handelingen voor RVO, regionale uitvoeringsteams en veehouder

- Het voornaamste verschil is dat veehouders in de Lbv doelgroep in eerste instantie geen gesprek kunnen aanvragen met zaakbegeleiders van de RUTs, Het kan echter per regio verschillen of zaakbegeleiders (op termijn) ook met Lbv doelgroep in gesprek gaan. Veehouders in de Lbv doelgroep kunnen wel altijd bij RVO terecht kunnen voor vragen over de Lbv, en zullen ook aan de gemeente vragen stellen over herbestemming en vergunningverlening. Het heeft de voorkeur dat veehouders in de Lbv doelgroep ook contact hebben met provincies om aansluiting te zoeken bij de lopende gebiedsprocessen.

Verschillen in handelingen voor gemeenten

- De verschillen in handelingen per regeling zitten met name in de voorbereiding en het voeren van het gesprek met de veehouder. Bij de Lbv heeft de gemeente met name contact met RVO, bijv. om vragen van RVO te beantwoorden. Het zal echter per regio verschillen of gemeenten voor de Lbv ook contact hebben met de RUTs (afhankelijk van of zaakbegeleiders ook met Lbv doelgroep in gesprek gaan). De gemeente zal bij de Lbv dus (nog meer) zelf het initiatief moeten nemen om met de veehouder in gesprek te gaan over herbestemming. Er wordt voor de Lbv in eerste instantie geen casuoverleg met medeoverheden georganiseerd in bijzondere gevallen.
- De handelingen voor de uitvoering van de Lbv voor de gemeente komen overeen met de handelingen van de Lbv-plus.

6. Overzicht referenties

- Website Aanpak Piekbelasting (met o.a. informatie over de verschillende regelingen): <https://www.aanpakstikstof.nl/aanpak-piekbelasting>
- Kamerbrief 'Voortgang aanpak piekbelasting' 12 juni 2023: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/06/12/voortgang-aanpak-piekbelasting>
- Lbv-plus toelichting op de website van de RVO: <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/lbv-plus>
- Lbv-plus regelingstekst Staatscourant: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2023-15029.html>
- Lbv toelichting op de website van de RVO: <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/lbv>
- Lbv regelingstekst Staatscourant: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2023-14992.html>
- AERIUS Check: <https://regelingsondersteuning.aerius.nl/wnb/>
- Belteam RVO: 088 - 042 42 42 of <https://www.rvo.nl/onderwerpen/contact>
- Regionaal Uitvoeringsteam (RUT) per regio: het is op het moment van publicatie nog niet mogelijk om contact op te nemen met de RUTs. Kijk op de website <https://www.aanpakstikstof.nl/aanpak-piekbelasting/ondersteuning> voor actuele informatie.

Bijlage I – Bijkomende aspecten bij sloop

De Lbv-plus en Lbv moeten voldoen aan de Europese regels voor Staatsteun. Een voorwaarde is dat de stallen met bijbehorende bouwwerken geheel worden gesloopt. In de Lbv-plus en Lbv is daarvoor een vereiste opgenomen dat “de productiecapaciteit is gesloopt en het puin is afgevoerd”. Veehouders die deelnemen aan de Lbv-plus en Lbv moeten hun stallen met bijbehorende bouwwerken slopen. De sloop moet binnen 28 maanden na het sluiten van de overeenkomst tussen RVO en de veehouder subsidieverlening gerealiseerd zijn.

Slopen gaat niet zonder rekening te houden met archeologische en cultuurhistorische waarden, beschermde soorten en asbest. Deze bijlage gaat in op de sloop en deze bijkomende aspecten. Het is een wegwijzer voor gemeenten en omgevingsdiensten om de sloop van stallen en bijbehorende bouwwerken efficiënt en effectief uit te kunnen voeren, zodat de sloop binnen de termijn van 28 maanden plaats vindt.

6.1 Definitie van sloop

In de Omgevingswet wordt sloop gedefinieerd als: “een sloopactiviteit is het geheel of gedeeltelijk afbreken of uit elkaar nemen van een bouwwerk.”

De definitie van een bouwwerk luidt: “constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren, met inbegrip van de daarvan deel uitmakende bouwwerkgebonden installaties”.

Bij het geheel slopen van een stal moeten de fundering en de mestkelders verwijderd worden. Daarnaast de bouwwerkgebonden installaties, zoals voersilo's en mestsilo's.

6.2 Sloopmelding

Voor de sloop van een stal en bijbehorende bouwwerken kan in beginsel worden volstaan met een sloopmelding. Het is mogelijk dat er volgens andere wetgeving een omgevingsvergunning voor slopen nodig is (zie paragraaf 6.2.2).

Voor het doen van een sloopmelding zijn geen leges verschuldigd. Leges zijn wel verbonden aan een omgevingsvergunning voor slopen (op grond van de gemeentelijke legesverordening).

De sloopmelding is verplicht als:

- de hoeveelheid vrijkomend bouw- en sloopafval geschat wordt op 10 m³ of meer, of

- asbest wordt verwijderd, gesloopt of gedemonteerd tijdens de werkzaamheden. Voor asbest verwijderen geldt geen volume ondergrens.

6.2.1 Melding en termijnen

Vier weken voordat de sloopwerkzaamheden starten moet de veehouder dit melden bij de gemeente. De gemeente is bevoegd om te besluiten de termijn van vier weken in te korten.

De sloopmelding wordt elektronisch ingediend. Het elektronische meldingsformulier staat nu nog op www.omgevingsloket.nl, en komt te staan in het DSO (digitaal stelsel Omgevingswet). Het formulier is via deze website ook als pdf te downloaden. Bij het gemeenteloket is een papieren versie van het formulier beschikbaar. Daarna worden de volgende stappen doorlopen:

1. Het meldingsformulier moet volledig en correct worden ingevuld, inclusief bijlagen indien het verplicht is om samen met het meldingsformulier een asbestinventarisatie-rapport (voor bouwwerken voor bouwjaar 1994), sloopveiligheidsplan, trillingsonderzoek en/of akoestisch onderzoek te overleggen.
Aanbevolen wordt er voor te zorgen dat bij de indiening van de sloopmelding ook informatie over het aspect bodem wordt aangeleverd, zodat de kans op een mogelijke bodemverontreiniging (bijv. als gevolg van asbest) in een vroeg stadium wordt gesignaleerd. Ook op basis van het asbestinventarisatie-rapport kan dit worden geconstateerd. Als er sprake is van de kans op bodemverontreiniging, dan moet de bodem worden onderzocht conform de vigerende wet- en regelgeving.

2. Nadat het meldingsformulier en vereiste bijlage(n) zijn ingediend, krijgt de veehouder vanuit het omgevingsloket c.q. DSO een digitaal bericht dat het meldingsformulier en bijlagen zijn doorgestuurd naar het bevoegd gezag / de gemeente. De gemeente stuurt een bewijs van ontvangst waarin de datum van ontvangst is vermeld. Let wel, dit is geen bevestiging dat het formulier en de bijlagen inhoudelijk voldoen aan de wettelijke vereisten.

Wanneer de melding niet volledig is of niet in orde is dan ontvangt de veehouder bericht van de gemeente. De veehouder moet de melding aanvullen dan wel opnieuw een melding doen die wel voldoet aan de eisen. Voor de nieuwe melding gaat de termijn van vier weken opnieuw gelden.

Om misverstanden te voorkomen kan de gemeente een 'acceptatie' verklaring aangaande de melding opstellen en aan de veehouder sturen. In deze verklaring dient te worden opgenomen dat de veehouder zich ook aan andere wettelijke verplichtingen heeft te houden die samenhangen met de sloop, zoals de verwijdering van asbest en beschermde soorten (zie hoofdstuk 6.3).

3. Vier weken na de ontvangstdatum van de melding kunnen de sloopwerkzaamheden starten. Minimaal twee werkdagen daarvoor moet de sloper dit schriftelijk melden bij de gemeente. De sloper moet ook uiterlijk één werkdag na beëindiging van de werkzaamheden afmelden. Zo nodig moet ook een opgave worden gedaan van de aard en de hoeveelheid van de bij die werkzaamheden vrijgekomen afvalstoffen en van de afvoerbestemming van die stoffen. Indien van toepassing moet een afschrift worden verstrekt van de eindbeoordeling als bedoeld in het Asbestverwijderingsbesluit (binnen twee weken na afronding van de asbestsloop werkzaamheden).

6.2.2 Omgevingsvergunning voor slopen

Als omgevingsvergunning voor sloop van stallen en bijbehorende bouwwerken nodig is, dan haakt het onderdeel beschermde soorten van de Wet natuurbescherming c.q. van de Omgevingswet aan (soortenbescherming wordt daarmee automatisch onderdeel van de omgevingsvergunning voor slopen). Een omgevingsvergunning voor het slopen van stallen en bijbehorende bouwwerken is in de volgende gevallen nodig.

1. *Archeologische waarden*

Bij het verwijderen van de fundering moet gekeken worden of er op het perceel archeologische waarden aanwezig zijn en of het verwijderen van de fundering binnen de regels van het bestemmingsplan/omgevingsplan vallen. Mocht het slopen niet binnen de gestelde regels vallen dan dient er een omgevingsvergunning aangevraagd te worden voor de sloopactiviteit. In een aantal gevallen zal er dan ook een archeologisch onderzoeksrapport aangeleverd moeten worden door de veehouder.

2. *Cultuurhistorische waarden*

Bij het slopen van stallen moet er in het bestemmingsplan/omgevingsplan gekeken worden of deze stallen cultuurhistorisch waardevol zijn of dat de percelen als cultuurhistorisch waardevol worden aangemerkt. In deze gevallen zal er een omgevingsvergunning moeten worden aangevraagd en dient het plan voor de sloop aan de erfgoedcommissie te worden voorgelegd.

3. *Monumenten*

Staat het te slopen bouwwerk / stal op een plaatselijke, provinciale of landelijke monumentenlijst? Dan moet de veehouder niet alleen een sloopmelding doen, maar ook een omgevingsvergunning aanvragen voor het slopen van een monument. Deze vergunning kan tegelijk worden aangevraagd met de melding, via het [Omgevingsloket Online c.q. DSO](#).

Een omgevingsvergunning voor slopen treedt vier weken na de dag van bekendmaking in werking. Pas vanaf dan mag gebruik worden gemaakt van de vergunning.

6.2.3 Toezicht en handhaving sloop

Bij het slopen van stallen wordt een oplever- of eindcontrole uitgevoerd door toezichthouders van de gemeente of de omgevingsdienst (indien deze taak door de gemeente bij de omgevingsdienst is ondergebracht). Wanneer asbest aanwezig is dan wordt het toezicht uitgevoerd door de omgevingsdienst (wettelijke basistaak).

De toezichthouders vragen alle benodigde bewijzen, bonnen en documenten op. Wanneer de documentatie in orde stuurt de toezicht een bericht naar de gemeente zodat de gemeente de stal kan afmelden en verwerken in Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG).

6.3 Sloop en beschermde soorten

Veehouders die deelnemen aan een beëindigingsregeling veehouderij (Lbv-plus of Lbv) moeten hun stallen met bijbehorende bouwwerken slopen. De sloop moet binnen 28 maanden na het sluiten van de overeenkomst tussen RVO en de veehouder gerealiseerd zijn. Zeker bij de aanwezigheid van beschermde soorten is dit een belangrijk aandachtspunt.

6.3.1 Wet natuurbescherming c.q. de Omgevingswet

De aanwezigheid van beschermde soorten in de te slopen bebouwing kan het lastig maken om de slooptermijn van 28 maanden te halen. Het gaat daarbij vooral om gebouw bewonende broedvogels en vleermuizen en mogelijk ook steenmarter/marterachtigen. Deze soorten zijn afhankelijk van bebouwing en hun nest- en verblijfplaatsen met de functionele leefomgeving daaromheen, zijn daarom strikt beschermd op grond van de Wet natuurbescherming c.q. een omgevingsvergunning flora en fauna-activiteit. Door de sloop worden deze nest- en verblijfplaatsen en/of leefomgeving vernietigd en is sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen. Hiervoor is een ontheffing Wet natuurbescherming c.q. de Omgevingswet nodig en dienen mitigerende maatregelen te worden genomen. Met de mitigerende maatregelen worden de negatieve effecten op deze beschermde soorten voorkomen of verzacht. Dit kan bijvoorbeeld het aanbieden van een vervangende verblijfplaats in de vorm van een nestkast zijn. Door zorgvuldig te handelen kan ontheffingsplicht worden voorkomen en in bepaalde gevallen geldt er een vrijstelling als aantoonbaar volgens een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt.

6.3.2 Tijdig beginnen met onderzoek

Om de termijn van 28 maanden te halen is het zaak om tijdig te beginnen met de nodige onderzoeken. Als daaruit blijkt dat er beschermde soorten zitten, dienen ook tijdig de nodige mitigerende maatregelen te worden genomen. Het te doorlopen traject daarbij is als volgt.

6.3.3 Quickscan, soortenonderzoek, mitigatieplan en ontheffing

Allereerst moet een quickscan worden uitgevoerd om te bepalen of er een kans is dat er gebouwbebouwend beschermde soorten in de te slopen bebouwing aanwezig kunnen zijn (aantallen en functie van het gebouw voor de soort). Blijkt uit de quickscan dat dit het geval is, dan zal er nader soortonderzoek moeten worden gedaan om vast te stellen of de verwachte soort(en) er ook daadwerkelijk zit(ten) en waar in de bebouwing dit het geval is

Doorgaans wordt geadviseerd om 2 jaar van te voren te beginnen met de quickscan. Onder de Lbv-plus en LBV zal dat niet meer mogelijk zijn en is het noodzakelijk om de quickscan z.s.m. uit te voeren, zo mogelijk al voor het sluiten van de overeenkomst tussen Rvo en de veehouder.

Zitten er ook daadwerkelijk soorten in de te slopen gebouwen, dan worden door het slopen de nest- en verblijfplaatsen en/of leefomgeving van de soorten vernietigd. Dit is een overtreding van de verbodsbepalingen Wet natuurbescherming c.q. de Omgevingswet. Om toch te kunnen slopen moet een mitigatieplan worden opgesteld en een ontheffing Wet natuurbescherming c.q. een omgevingsvergunning flora en fauna-activiteit worden aangevraagd. In beide gevallen moeten uiteindelijk mitigerende maatregelen ter bescherming van de aanwezige soorten worden uitgevoerd. Mogelijk dat door de uitvoering van mitigerende maatregelen een ontheffingsprocedure kan worden voorkomen (zie tabel op de volgende pagina onder punt 3).). Dit kan alleen maar voorkomen worden als een soort GEEN gebruik maakt van een verblijfplaats. Indien een verblijfplaats ongeschikt moet worden gemaakt (soort verjagen), is altijd ontheffing nodig.

Voor bepaalde maatregelen geldt een wachttijd om de soort te laten wennen aan de nieuwe maatregelen, alvorens begonnen mag worden met de sloop (zie tabel hieronder).

6.3.4 Planning en termijnen

Quickscan en het eventueel benodigde nader soortonderzoek en mitigatieplan, dienen te worden uitgevoerd volgens de geldende soortprotocollen en dienen te worden opgesteld door een ecologisch deskundige en - als onderdeel van de sloopmelding - ter toetsing aan de gemeente worden voorgelegd. De uitvoeringsperiode en doorlooptijd van de genoemde stappen is als volgt (tabel).

Zie [kennisdocumenten](#) BIJ12:

Stap	Uitvoeringsperiode	Doorlooptijd
Quickscan	kan op elk moment	1 - 3 wkn
Nader soortonderzoek vleermuizen en/of	mei t/m september	5 mnd
Nader soortonderzoek broedvogels	10 maart t/m 15 juli *	1,5 - 4 mnd
Mitigatieplan opstellen	kan op elk moment	1 - 3 wkn
Ontheffingsaanvraag	kan op elk moment	maximaal 13 + 7 wkn
Uitvoeren mitigerende maatregelen **	binnen het actieve seizoen en de kwetsbare periode van een soort	gewenningsperiode 1 broedseizoen wachttijd 0 tot 6 mnd

* Voor bijvoorbeeld de huismus is dit de periode 10 maart t/m 20 juni en voor de gierzwaluw 1 juni t/m 15 juli.

** Afhankelijk van de maatregel geldt een gewenningsperiode/wachttijd tussen het realiseren van de vervangende verblijfplaats en het verwijderen/vernietigen van de bestaande verblijfplaats.

Uit de tabel volgt dat:

- 1) de uitvoeringsperiode van de nadere soortonderzoeken bepalend is voor de start van het onderzoekstraject, dat wil zeggen: zorg dat een quickscan altijd voor maart is uitgevoerd, zodat tijdig bekend is of een nader soortonderzoek nodig is.
Lukt dit niet en is er bijvoorbeeld een huismusonderzoek nodig, dan is dit onderzoek namelijk pas het volgende seizoen mogelijk.
- 2) een nader soortonderzoek vleermuizen een lange doorlooptijd heeft. Zorg daarom dat een *grondige gebouwinspectie* onderdeel uitmaakt van de quickscan, zodat alle mogelijke verblijfplaatsen gecheckt zijn op geschiktheid als verblijfplaats voor vleermuizen of broedvogels. Worden ze als geschikt beoordeeld, dan is een nader onderzoek nodig. Worden ze als niet geschikt beoordeeld, dan is een nader soortonderzoek niet nodig.
Toelichting: een grondige gebouwinspectie wil zeggen dat wordt beoordeeld of het gebouw geschikt is als verblijfplaats. Dit blijkt als openingen aanwezig zijn die mogelijk geschikt zijn voor vleermuizen of andere beschermde soorten. Het verstoren van soorten en aantasten van de verblijfplaats is verboden. Dit wil zeggen dat handelingen zoals het optillen van dakpannen om in de openingen te kijken niet is toegestaan.
- 3) een ontheffingsaanvraag in het ongunstigste geval een 20 weken proceduretijd nodig heeft. Start daarom alvast met het laten opstellen van het mitigatieplan, als uit de eerste resultaten van het nader soortonderzoek blijkt, dat er ook daadwerkelijk soorten zitten. Mogelijk dat door de uitvoering van mitigerende maatregelen een ontheffingsprocedure kan worden voorkomen. Een deskundig ecoloog kan op basis van de kenmerken van een gebouw een eerste inschatting maken van de noodzakelijke mitigerende maatregelen
- 4) ook kan door de vereiste gewenningsperiode en/of wachttijd tussen uitvoering mitigerende maatregel en moment dat feitelijk mag worden gesloopt, de nodige vertraging optreden. Begin daarom alvast met het uitvoeren van mitigerende maatregelen, zodra uit de quickscan volgt dat de aanwezigheid van beschermde soorten niet kan worden uitgesloten en er dus een nader soortonderzoek nodig is.

6.3.5 Toezicht en handhaving beschermde soorten

Zonder ontheffing Wet natuurbescherming c.q. omgevingsvergunning flora en fauna-activiteit dan wel niet (tijdig) uitgevoerde mitigerende maatregelen, mag niet worden gesloopt en kan er strafrechtelijk en bestuursrechtelijk worden opgetreden door het bevoegde gezag (in de regel de provincie).

Bij een sloopmelding heeft de gemeente geen toetsende toezichtstaak in het kader van de Wet natuurbescherming c.q. soortenbescherming onder de Omgevingswet. Zij heeft wel een informatieplicht richting initiatiefnemer. Bij een vermoeden van overtreding van de verbodsbepalingen Wet natuurbescherming c.q. de Omgevingswet, is het nodig dat de gemeente/omgevingsdienst die de melding beoordeelt, het bevoegd gezag (provincie) informeert. Omdat als de initiatiefnemer geen ontheffing of omgevingsvergunning flora en fauna-activiteit aanvraagt, het bevoegd anders geen signaal ontvangt over een mogelijke overtreding en dan afhankelijk is van toevallige klachtenmeldingen/handhavingsverzoeken van derden. Om er voor te zorgen dat de termijn van 28 maanden van de beëindigingsregelingen Lbv-plus en Lbv wordt gehaald, ligt het voor de hand dat de gemeente een adviserende rol aanneemt naar het bevoegde gezag.

Een optie is dat provincie (bevoegd gezag) en gemeente met elkaar afspreken dat de beschermde soorten Wet natuurbescherming c.q. de Omgevingswet worden meegenomen in de toetsing van de sloopmelding. Dan kan er geen twijfel ontstaan dat soortenbescherming vrijblijvend is.

Wanneer een omgevingsvergunning voor slopen nodig is, dan maakt de toetsing aan de Wet natuurbescherming c.q. de Omgevingswet expliciet onderdeel uit van de volledigheidstoets door de gemeente.